

Angola, l'hora de la pau?

"El procés de pau és irreversible", va declarar el secretari general de les Nacions Unides, Boutros Boutros-Ghali, durant la visita al quarter general de la Unió Nacional per la Independència Total d'Angola (UNITA), a Bailundo, a mitjan juliol. Boutros-Ghali fou rebut efusivament pel controvertit líder de la UNITA, Jonás Savimbi, qui li va reiterar que respectarà la lletra dels acords de Lusaka, del novembre del 1994. "Vull ser útil al país", va assegurar Savimbi.

En el viatge a la turmentada Angola, Boutros-Ghali també es va entrevistar amb el president, José Eduardo dos Santos. Aquest va criticar la lentitud de les Nacions Unides en el desplegament dels cascos blaus, encarregats de vigilar el compliment de l'acord de pau, i es va queixar del retard de la desmobilització dels guerrillers de la UNITA.

Amb la seva visita, Boutros-Ghali volia donar suport a la reconciliació entre Dos Santos i Savimbi i reiterar el compromís de les Nacions Unides de participar en l'operació de pacificació. Després del fracàs de la missió anterior, l'any 1992, les Nacions Unides es mouen amb molta cautela. Per aquest motiu,

La guerra més llarga d'Àfrica és a punt de la seva fi. Aquest cop sembla que les dues parts enfrontades han decidit de superar les diferències d'un conflicte que ha causat, en vint anys, centenars de milers de morts.

Boutros-Ghali ha previst el desplegament d'un contingent bastant important (7.600 cascos blaus) i acompanya totes les negociacions polítiques. Les Nacions Unides van rebre moltes crítiques, fa tres anys, per haver actuat de forma precipitada, forçant el compliment d'un calendari electoral quan encara no hi havia assegurada la desmobilització de la UNITA ni la integració dels guerrillers en l'exèrcit.

Potser perquè ara es troba afeblit, el cas és que Savimbi ha declarat amor etern a Dos Santos. El 6 de maig a Lusaka (Zàmbia) ambdós dirigents es van abraçar com dos amants que es retroben després d'una llarga separació. "Ara el president Dos Santos ja no és per a mi cap enemic o adversari polític, és el meu germà", va declarar llavors el líder de la guerrilla a un diari africà. Un amor fratern que és vist amb escepticisme pels politòlegs que han seguit el conflicte angolès. Aquests analistes asseguren que allò que explica la transformació de Savimbi ha estat la pressió de Sud-àfrica i dels Estats Units i les derrotes militars de final de l'any passat.

Segons els acords de Lusaka, Savimbi reconeix l'autoritat del president Dos Santos. En

canvi, el dirigent de la UNITA serà vice-president del futur govern de reconciliació nacional. Sembla que aquesta fórmula de compromís fou llançada pel president sud-africà, Nelson Mandela, mestre en l'art de superar situacions complicades. Mandela és envoltat de dos vice-presidents, Thabo Mbeki, del Congrés Nacional Africà (ANC), i Frederick de Klerk. Així, De Klerk, el president que va pactar la liquidació de l'*apartheid* amb Mandela, manté el seu protagonisme dins el govern format arran de les eleccions multirracials d'abril del 1994.

Els acords també preveuen la desmobilització dels 60.000 guerrillers, la integració d'una part d'aquests en l'exèrcit nacional i l'entrada de membres d'UNITA dins el govern i l'administració. En la mateixa entrevista al diari *Cameroon Tribune* Savimbi admetia que li havia costat un gran esforç de convèncer els militars de la seva formació de la necessitat de dialogar amb el Moviment Popular per l'Alliberament d'Angola (MPLA, ex-marxista). El MPLA és al poder des de la independència, el 1975.

Els militars de la UNITA han estat, doncs, els més rebecs a fer un acord indispensable per a la supervivència de Savimbi després de la caiguda de Huambo, a final del 1994, i el reconeixement pels Estats Units del govern de Luanda. Amb l'ofensiva de l'exèrcit governamental, el líder de la UNITA no sols va perdre el seu bastió; també es va quedar sense les zones de producció de diamants que li

El guerriller Savimbi, al centre. Ell és una de les incògnites per la pau del país.

L'exemple de Moçambic

El secretari general de les Nacions Unides, Boutros Boutros-Ghali, ha mencionat en diverses ocasions el procés de pau de Moçambic, un exemple, segons ell, que a l'Àfrica també es fan les coses bé. Moçambic, que té tantes coses en comú amb Angola (un mateix colonitzador, una guerra contra els portuguesos, una guerra civil, la pertinença a la mateixa unitat geopolítica: l'Àfrica austral), viu en pau des de fa un any. L'octubre del 1994 hi hagué eleccions plurals, supervisades per les Nacions Unides. El líder de la Resistència Nacional de Moçambic (RENAMO), Afonso Dhlakama, és ara el cap de l'oposició, després d'acceptar la victòria de Joaquim Chissano, del Front d'Alliberament de Moçambic (FRELIMO, ex-partit únic), a les presidencials. Contràriament a Angola, a Moçambic les eleccions es van fer quan era tot ben lligat, després de desmobilitzar les forces de la RENAMO i de garantir que aquest moviment insurgent podria participar sense entrebancs en la campanya electoral. Moçambic ha estat, per tant, un èxit de les Nacions Unides —encarregades de desarmar els combatents i d'inscriure els electors—, i dels moçambiquesos —reconciliats després de setze anys d'absurda guerra.

A Moçambic, país menys ric que no pas Angola, han iniciat la reconstrucció. Deu anys de guerra contra els portuguesos, quinze anys d'experiència marxista-leninista, els anys d'hostilitat del règim inhumà de l'*apartheid* i setze anys de guerra civil han deixat un país malmès, desfet, sense infraestructures i farcit de mines antipersonals. Els adolescents mutilats que es veuen pels carrers de Maputo, Beira o Nampula, són el signe més macabre d'una guerra que ara tothom mira d'oblidar.

A. C.

permetien de finançar la guerra. Va comprovar, també, que els soldats, ben armats, anaven acompanyats dels mateixos mercenaris sud-africans que uns anys abans combatien al costat seu. Una prova de la profunda transformació que ha sofert l'Àfrica austral des de l'enfonsament del bloc soviètic i de l'enterrament del règim de l'*apartheid*.

La renúncia de Savimbi. Amb aquest compromís entre el líder de la UNITA i el president Dos Santos, sembla que s'ha evitat la repetició de les eleccions del 1992 o la segona tanda de les presidencials. Savimbi ha donat per bons els resultats que va contestar aleshores i ha renunciat fins i tot a bregar en una segona tanda amb Dos Santos per les presidencials.

En les eleccions de setembre del 1992 el MPLA va obtenir la majoria dels escons del Parlament i Dos Santos va arribar a unes dècimes d'obtenir el 50% necessari per a ser elegit president de la república. Savimbi no va acceptar els resultats, argumentant frau contra seu i la UNITA —unes denúncies no

Premis Ciutat de Sueca

PINTURA - ESCULTURA - FOTOGRAFIA

EXTRACTE DE LES BASES

-Les obres o treballs que concorresquen als PREMIS SUECA es presentaran, amb el nom i la adreça de l'autor, a l'Ajuntament de Sueca, Regidoria de Cultura, Plaça de l'Ajuntament, núm. 17, en dies de faena i horari d'oficina.

-El termini de presentació d'obres finalitzarà el dia 15 d'agost vinent.

-La concessió dels premis tindrà lloc a Sueca el dia 31 d'agost a la sala municipal "Els Porxets".

-S'en farà una selecció de les obres presentades, les quals seran exposades el públic els dies de l'1 al 21 de setembre.

-PINTURA- PREMI PINTOR CLAROS

L'Ajuntament de Sueca destinarà un màxim de 300.000 pessetes per als premis que recomane el jurat.

-FOTOGRAFIA- PREMI FOTÒGRAF LÓPEZ-EGEA

S'otorgaran els següents premis:

TEMA LLIURE:

PRIMER PREMI: 75.000 pessetes.

SEGON PREMI: 50.000 pessetes.

SUECA TÍPICA I MONUMENTAL,
PREMI ESPECIAL: 50.000 pessetes.

-ESCULTURA- PREMI ESCULTOR BELTRÁN

Hi haurà un premi únic de 200.000 pessetes.
Premi especial artistes locals, 75.000 pessetes.

Per a més informació, cridar al Departament de Cultura de l'Ajuntament de Sueca, telèfon 170 00 50

MÓN

ARXIU

Soldats pro-gubernamentals del MPLA.

acceptades per les Nacions Unides ni la *troika*: Rússia, Estats Units i Portugal, que aduïren que no havien constatat irregularitats durant la consulta electoral.

Enfadat per la derrota, Savimbi va llençar els seus homes contra el MPLA malgrat la mediació de Sud-àfrica i els consells dels Estats Units. La UNITA va haver de sortir cametes ajudeu-me de Luanda, però es va consolidar a les regions que han estat tradicionalment més receptives al discurs anticomunista de Savimbi, especialment al sud i al sud-est. L'equilibri militar es va trencar a final del 1994, quan l'exèrcit va ocupar les principals ciutats en mans de la guerrilla, entre elles Huambo.

Tanmateix, aombren el procés de pau almenys dos interrogants. El principal és Savimbi mateix. Alguns analistes consideren que, al líder de la UNITA, no li toca més remei que acceptar aquest càrrec honorífic. Però hi ha qui no veu clar que Savimbi es conformi a ser el segon de Dos Santos. Ha estat, i hi ha actuat com a tal, un líder des del 1966, quan va deixar el Front Nacional d'Alliberament d'Angola (FNLA) de Holden Roberto per fundar la UNITA, i no sembla que s'hagi resignat a deixar de ser-ho.

L'altre interrogant està en els sectors més intransigents del MPLA i la UNITA, que consideren una traïdoria tot pacte amb l'ene-mic històric. Hi ha un sectarisme conformat per anys d'enfrontaments, però també hi ha interessos obscurs per a continuar la guerra. A Luanda diuen que, a alguns militars del MPLA, els més corruptes, no els agradaria gens que s'acabés el conflicte, perquè deixarien de fer negoci amb la *candong* (mercat negre). Per això s'ha de fer cas de Savimbi, quan adverteix que, si va a la capital, el mataran. De moment, el líder de la UNITA s'estima més d'esperar-se a Bailundo, on va instal·lar el quarter general l'endemà de la caiguda de Huambo.

Antoni Castel